

הכנסת
מרכז המחקר והמידע
המחלקה לפיקוח תקציבי

כ"ח אייר תשע"ז
24 במאי 2017

לכבוד
חה"כ אלי אלאוף
יו"ר ועדת העבודה, הרווחה והבריאות

סכומי התגמולים לפי הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 30), התשע"ז 2017¹

להלן נתונים על גובה הגמלאות המשולמות כיום מתוקף חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959, ומתוקף הסדרים נוספים, וכן תיאור של השינוי המוצע במנגנון עדכון הגמלאות במסגרת הצעת חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 30), התשע"ז-2017.

1. סכומי הגמלאות המשולמות כיום

1.1 הגמלה הבסיסית

נכה אשר נקבעה לו דרגת נכות מעל 10%, ישולמו לו תגמולים בשיעור של אחוז אחד מ"השכר הקובע" לכל אחוז שדרגת נכותו. בשנת 2017 גובה הגמלה הבסיסית לנכה שנקבעה לו דרגת נכות של 100% הינה 4,564.8 ש"ח. בהתאם לסכום זה גובה הגמלה לשיעורי נכות חלקיים: – 50% נכות – 2,282.4 ש"ח; 60% נכות – 2,738.9 ש"ח; 80% נכות – 3,651.9 ש"ח וכו'.

הגמלה הבסיסית מחושבת כאמור לפי "השכר הקובע" כהגדרתו בחוק - "157.9% מסך כל המשכורת המשתלמת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא 17 של הדירוג המנהלי ושאינן משתלמת לו תוספת למשכורתו בזכות בן משפחה". עד כה, עדכון סכום הגמלאות נעשה באמצעות צו תקופתי של שר הביטחון, המתקן את השיעורים לחישוב הגמלה "מהמשכורת המשתלמת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא 17 של הדירוג המנהלי", באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות. לדוגמה, באוגוסט 2013 נקבע בצו כי גובה הגמלה הבסיסי יהיה 146% ממשכורת בדרגה 17 בדרוג המנהלי,² באוגוסט 2014 נקבע 150.6% מאותו סכום,³ באוקטובר 2015 נקבע 154.5% מאותו סכום⁴ ובפברואר 2017 – 157.9%.⁵ העדכון נעשה פעמיים בשנה, לפי עליית מדד השכר בסקטור הציבורי-קהילתי המפורסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. נוסף על העדכון התקופתי, במקרים של עליות שכר במגזר הציבורי, מתבצע עדכון של הגמלאות באמצע התקופה (בין העדכונים התקופתיים) לפי הגידול בשכר במגזר הציבורי, ובהמשך, במועד עדכון הגמלאות התקופתי הבא, מקוזזים מהגידול בגמלאות לפי המדד את העדכון שבוצע באמצע התקופה.

1.2 מענק חד פעמי

נכה שדרגת הנכות שנקבעה לו הינה בין 10% ל-19%, יקבל מענק חד פעמי במקום גמלה חודשית. סכומי המענק הם כמפורטים בלוח 1 להלן.

¹ דוח טבלת תגמולים, פזית ענבל אשל, סגנית ראש אגף שיקום וראש היחידה לתגמולים, תשלומים והטבות, משרד הביטחון, דוא"ל, 21 במאי 2017.

² קובץ תקנות, רשומות, חוברת 7282, תאריך פרסום 21 באוגוסט 2013.

³ קובץ תקנות, רשומות, חוברת 7411, תאריך פרסום 20 באוגוסט 2014.

⁴ קובץ תקנות, רשומות, חוברת 7566, תאריך פרסום 29 באוקטובר 2015.

⁵ קובץ תקנות, רשומות, חוברת 7784, תאריך פרסום 28 בפברואר 2017.

לוח 1 – סכומי מענק חד פעמי לפי דרגת נכות (בש"ח)

סכום המענק	דרגת נכות
49,300	10%
62,766	11%
77,784	12%
91,981	13%
106,086	14%
119,826	15%
135,118	16%
149,771	17%
165,154	18%
186,472	19%

נכים שדרגת הנכות שנקבעה להם הינה בין 10% ל-19%, אשר הגישו לראשונה תביעה לקצין התגמולים לפני 1 בינואר 1996, זכאים להמשיך לקבל תגמול חודשי במקום מענק חד פעמי.

1.3 גמלה לנכה בעל נכות מיוחדת

נכה בעל נכות מיוחדת (נכה שנקבעה לו דרגת נכות של יותר מ-100% לפי כללים שמפורסמים בתקנות) יקבל תוספת בשיעור 40% לגמלה הבסיסית, **סכום הגמלה לנכה בעל נכות מיוחדת הינו 6,390.7 ש"ח.**

1.4 גמלה לנכה מחוסר פרנסה

נכה מחוסר פרנסה הינו נכה שאין לו הכנסה מכל מקור שהוא חוץ מתגמולים לפי חוק זה או שהכנסתו לאחר ניכויים פחותה ממחצית סכום הגמלה הבסיסי – 2,282.4 ש"ח, והוא הוכיח לקצין תגמולים כי עשה כל שביכולתו כדי לקבל הכנסה או להגדילה.

במקרה זה, גובה הגמלה נקבע כשיעור מתוך **"הדרגה הקובעת"** כהגדרתה בחוק – **"סך כל המשכורת המשתלמת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא 22 של הדירוג המנהלי ושאינ משתלמת לו תוספת למשכורתו בזכות בן משפחה"**. אופן עדכון גובה גמלה זו דומה לעדכון הגמלה הבסיסית כפי שפורט סעיף 1.1 לעיל, כלומר עדכון השיעורים לחישוב הגמלה מתוך **"הדרגה הקובעת"** ברמות הנכות השונות. בשנת 2017 סכום **"הדרגה הקובעת"** הינו 4,573.4 ש"ח, הגמלאות לנכה מחוסר פרנסה מחושבות לפי שיעורים הקבועים בחוק לכל דרגת נכות, אשר מפורטות בלוח 2 להלן, מתוך **"הדרגה הקובעת"**, ובהתאם למצב המשפחתי של הנכה.

לוח 2 להלן מציג את גובה הגמלה לנכה מחוסר פרנסה לפי דרגת הנכות ומצב משפחתי.

לוח 2 – סכום גמלה לנכה מחוסר פרנסה לפי דרגת נכות ומצב משפחתי (בש"ח)

עם ילד		רווק/נשוי		דרגת נכות
גובה הגמלה	שיעור הגמלה מתוך "הדרגה הקובעת"	גובה הגמלה	שיעור הגמלה מתוך "הדרגה הקובעת"	
4,170.95	91.2%	2,853.81	62.4%	18%-10%
5,945.43	130%	4,170.95	91.2%	39%-19%
7,710.77	168.6%	5,945.43	130%	100%-40%
9,558.43	209%	8,611.73	188.3%	נכות מיוחדת

1.5 גמלה לנכה נצרך

על-פי ההגדרה, נכה נצרך הינו נכה שאינו מסוגל להשתכר למחייתו בשל נכותו ואין סיכוי נראה לעין שיהיה אפשר לשקמו אי-פעם. הגמלה במקרה זה מחושבת כשיעור קבוע בהתאם למצב המשפחתי מ"הדרגה הקובעת" (בדומה לדרגה הקובעת לעניין נכה מחוסר פרנסה) ותוספת המחושבת לפי שיעורים קבועים בחוק לכל דרגת נכות מתוך מ"השכר הקובע" לחישוב הגמלה הבסיסית. לוח 3 להלן מציג את גובה הגמלה לנכה נצרך לפי דרגת הנכות ומצב משפחתי.

לוח 3 – סכום גמלה לנכה נצרך לפי דרגת נכות ומצב משפחתי (בש"ח)

דרגת נכות	רווק	נשוי	עם ילד
49%-20%	6,494.25	6,974.46	8,419.65
50%-59%	8,803.82		9,768.80
60%	8,940.77		9,905.75
70%	9,123.36		10,088.34
80%	9,351.60		10,316.59
90%	9,625.49		10,590.48
100%	9,716.79		10,681.77
נכות מיוחדת	11,360.14		12,325.12

ניכויים מהגמלה:

- לפי הצעת החוק, נכה נצרך שיש לו הכנסה מיגיעה אישית, מדמי שכירות בעבור השכרת נכס שבבעלותו או בבעלות בן זוגו (למעט מקרים בהם הנכה משכיר נכס למגורים שבבעלותו ושוכר נכס אחר למגורים), או הכנסות מרווח הון, ינוכו מתגמוליו חלק מהכנסתו העולה על 2,282.4 ש"ח. כלומר ברמות הכנסה של מעל 2,282 ש"ח, תישאר לנכה לכל הפחות מלוא הכנסתו ותגמולים בסכום זה.
- נכה נצרך שמקבל קצבה (כל קצבה או תשלום שמקבל הנכה לפי חוק אחר או לפי הסכם או הסדר כלשהו, למעט הקצבאות המפורטות בחוק), תשלום לו הגמלה בניכוי סכום הקצבה שמשולמת לו, עד לגובה הגמלה הבסיסית - 4,564.8 ש"ח לנכה שנקבעה לו דרגת נכות של 100% או 6,390.7 ש"ח לנכה בעל נכות מיוחדת. לעניין זה הצעת החוק מפרטת קצבאות אשר סכומן לא ינוכה מהגמלה: קצבאות זקנה, שר"מ, נידות, גזות, פוליו, שאירים, קצבאות ילדים, סיעוד, תשלומי מזונות, תשלומים לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, תשלומים לניצולי שואה, תגמולי ביטוח סיעודי, וכל הכנסה מיגיעה אישית של בן הזוג של הנכה או כל קצבה המשולמת לו לפי כל חוק או כל קצבה בעד ילד של נכה. גם כיום קצבאות אלה אינן מנוכות מהגמלה, הצעת החוק מעגנת זאת בחוק.

2. השינוי המוצע במנגנון עדכון הגמלאות

כאמור, עדכון הגמלאות נעשה כיום באמצעות צו של שר הביטחון המשנה את שיעורי הגמלה ביחס לשכר הקובע. מוצע בהצעת החוק, כי הגמלאות יעודכנו לפי עליית מדד המחירים לצרכן באופן אוטומטי ללא צו תקופתי של השר וללא צורך באישור הוועדה. ההגדרות ל"שכר הקובע" ול"דרגה הקובעת" נותרו כפי שהיו – לפי שיעור מהמשכורת לעובד מדינה שדרגת משכורתו היא 17 או 22 של הדירוג המנהלי בהתאמה, סכומים אלה אינם מפורסמים ואינם שקופים לציבור.

במסגרת הדיונים בהצעת החוק שבנדון, נבחנת האפשרות לקבוע בחוק סכום בסיסי בש"ח, אשר יהיה שקוף וברור לכל, בהתבסס על הסכום המתקבל על-פי המנגנון הקיים. סכום זה יעודכן מידי שנה בהתאם לעלייה במדד המחירים לצרכן, בדומה למנגנון הגמלאות המשולמות באמצעות המוסד לביטוח לאומי.

כתיבה: ענת ירון, כלכלנית

אישור: אליעזר שוורץ, ראש תחום במחלקה לפיקוח תקציבי

הכנסת

מרכז המחקר והמידע